

FESTIVALOVÝ DENNÍK 83. ROČNÍKA SÚŤAŽÍ SLOVENSKÝCH DIVADELNÝCH SÚBOROV
Č. 1

EDITORÁLNE

Kto je hrdina? Hrdina je vzor!

Hrdina. Toto slovo v nás vyvoláva rôzne asociácie. V detsve je ním často odvážny princ s mečom v ruke, stínajúci tri stovky dračích hláv. Neskôr sa ním stáva drsný (mierne neohrabaný a primerane vulgárny) „týpek“, ktorý bez väčšej námahy odvracia prírodné katastrofy, nájazdy mimozemských civilizácií, či nálety rozsiahleho gangu krvilačných upírov. Až o mnoho neskôr je pre nás hrdinom človek, ktorý nerobí zázraky na počkanie, ale človek schopný uskutočniť tú najobyčajnejšiu (a pritom nesmierne obrovskú) človečenskú „malichernosť“. Skutočný veľký hrdina neustále prežíva v legendách, mýtoch, na filmovom plátne. A neustále nás priťahuje. Ale kde môžeme nájsť súčasného hrdinu, ktorý by sa za nás s radosťou a odhodlaním pobil, ktorý by zvriskol z plného hrdla veľkú pravdu?

V divadle sa takýmito novodobými hrdinami pokúšali stať „niktoši odnikiaľ“. V modernej dráme často „bezmenní“. Teda žiaden Tristan, Robin alebo William. „Nýmandi“, prostredníctvom ktorých by sme sa mali konfrontovať so spoločnosťou a dobou. Bezprostredne. Hrdina medzi nami. Priamo na dotyk. Hrdina s nejakou tou úchylkou, či deviáciou. Hoci „coolness vlna“ prešpikovaná aktuálnosťou preplávala s nebývalým ohlasom západnou Európou v priebehu niekoľkých rokov, tak u nás sa k jej hrdinom nevytvoril iný než ambivaletný vzťah. Nezaujímajú nás. Riešia úplne iné problémy, aké by sme chceli riešiť my. Tak potom kde je ten náš? Neexistuje... Je vlastne proti komu (alebo čomu) v súčasnosti bojovať? Už pätnásť rokov nemáme len jedného spoločného nepriateľa. Sú ich desiatky. Stovky. Možno tisíce. Tak proti komu a za akú pravdu?

MICHAL DITTE

man at work - stavba festivalového stanu

NEHRYZTE SI DO JAZYKA

Kde sa skrýva súčasný hrdina a kto mu stojí v ceste?

Hrdina našich čias?

Úbohý národ, ktorý vraj potrebuje hrdinov. Inak je to v divadle. Divadlo bez hrdinu môže existovať, aj je, no dráma v zmysle veľkého konfliktu mu chýba. Okrem konfliktu charakterizuje hrdinu boj. Najčastejšie medzi ideálom a realitou, túžbou a povinnosťou... Hrdina teda musí mať ideály a túžby, a svet mu v nich bráni. Keďže ideálom dneška nie sú nejaké morálne, či estetické hodnoty, ale peniaze a sláva, najlepšie nadobudnutá schopnosťou presadiť sa a predviesť sa, hoci na úkor ostatných, dnešnými hrdinami by teda logicky mali byť bezdomovci, obyvatelia rómskych

slamov... alebo jedinci s morálkou, čo nájdú v sebe silu zdemolovať jej posledné imperatívy, a svojím bojom získajú postavenie vo svete smotánky, gangu, či vysokej politiky.

Je pravda, že mojimi hrdinami zostanú Cid a Hamlet, aj naša bačova žena Eva, ale to sme už všetko typy pre súčasnú komédiu, v najlepšom prípade pre láskavú grotesknú štylizáciu.

Napokon s dnešnými hrdinami, bezdomovcami, už začala pracovať v bratislavskom Štúdiu 12 aj Anka Grusková. Ide už len o to, či svoj boj dovedie až na dosky nového SND, a stane sa aj ona hrdinkou slovenského divadla.

JAROSLAVA ČAJKOVÁ

lektorka prednesu - Mgr. Jaroslava Čajková

POZOR ZMENA!!! POZOR ZMENA!!!

Po prvé: Upozorňujeme všetkých účastníkov, ktorí sa obávali rozborových seminárov a najmä Karola Horvátha, že menovaného v radoch odbornej poroty nahradil Roman Sorger.

Po druhé: Na plagátoch je uvedené, že dňa 2. 9. 2005 o 16:00 hod. má vystúpiť CELKOM MALÉ DIVADLO z Levíc s inscenáciou hry Z. Podskalského "Návšteva mladej dámy". Nie je to však pravda. Vedúci súboru Peter Meszároš zrušil účasť na Scénickej žatve. Za porozumenie ďakujeme.

Ocenenia v rámci festivalu Scénická žatva 2005

V súlade s platnými ustanoveniami oceňovania najvýznamnejších tvorivých aktivít v oblasti osvetu a miestnej kultúry PhDr. Ján Tazberík, generálny riaditeľ Národného osvetového centra udelil **Medailu Daniela Gabriela Licharda** pri príležitosti životného jubilea týmto divadelníkom:

Petrovi Kozákovi (60) z Čadce - za dlhoročnú obetavú činnosť v oblasti ochotníckeho divadla

Filipovi Lašutovi (60) z Vrútok - za umelecky hodnotné dlhoročné fotografovanie a dokumentovanie celoštátnych a zahraničných divadelných festivalov

Júlii Paulínyovej (80) - zo Spišskej Novej Vsi - za dlhoročnú obetavú činnosť v oblasti ochotníckeho divadla

Mgr. Art. Alexandre Skořepovej (60) z Bratislavy - za umelecky hodnotnú dlhoročnú prácu v oblasti detskej dramatickej tvorivosti.

Ďalší divadelníci a kolektívy si z rúk generálneho riaditeľa PhDr. Jána Tazberíka prevzali **Poctu generálneho riaditeľa Národného osvetového centra**:

Divadelné združenie Partizánske pri príležitosti 25. výročia jeho založenia

Mgr. Jozef Krasula, vedúci súboru a režisér Divadelného združenia Partizánske

Ondrej Böhm, vedúci Divadla mladých „Šest' pé“ z Partizánskeho

Divadelný súbor Stupné pri príležitosti 70. výročia založenia súboru

Mgr. Marian Lacko z Rimavskej Soboty - herec, pedagóg, režisér a scénograf - za organizovanie ochotníckeho divadelného života v regióne Gemer - Malohont

Spoločnosť Jozefa Kronera a **Národné osvetové centrum** už po druhý raz na Scénickej žatve udelili **Cenu Jozefa Kronera** za celoživotné dielo v oblasti hereckej tvorby v amatérskom divadle. Tento rok cenu získala pani **Klára Roštárová** za celoživotné dielo v oblasti hereckej tvorby v amatérskom divadle.

Na záver festivalu bude udelená **Cena za tvorivý čin roka**.

Všetkým oceneným gratulujeme.

Ocenení

J. G. Tajovský: Nový život

VÝKRIK DO TMY - rozhovor s tvorcami

Ako sa už stalo zvykom Scénická žatva je otvorená aj mnohým medzinárodným projektom. V tomto roku sa objaví na scéne Slovenského komorného divadla predstavenie "Za dverami", ktoré pripravilo združenie pod názvom Divadelný projekt nemecko-poľsko-český. Jeho predstaviteľom sme položili otázku z našej rubriky "Nehryzte si do jazyka" - Kde sa skrýva súčasný hrdina a kto mu stojí v ceste?

Michal Dracek - ČESKO

Pre mňa je to jedno celé divadlo a to Divadlo Continuo z južných Čiech. Neviem či stojí proti niečomu, hrajú alternatívne divadlo, ktoré sa zaoberá snom a jeho odvetvami. Napríklad nedávno pripravili projekt „Kratochvílení“, v ktorom hlavný protagonista chcel vedieť lietat', čo sa mu nakoniec aj podarilo. Bol pre mňa silný emocionálny zážitok.

Michal Nocon - POLSKO

Kto je hrdina súčasnej doby, je veľmi komplikovaná otázka. Myslím si, že v Európe treba bojovať proti procesom a nie proti ľuďom. Napríklad proti globalizácii. Myslím si, že každý národ má čo odovzdať zo svojej osobitosti a histórie iným národom. Aj keď v Európe sa hranice strácajú, každý národ by si mal zachovať svoju osobitosť a byť hrdý na to, čo je preň typické. Projekt, ktorý teraz robíme, hovorí aj o tom, aby mladí ľudia priblížili svoj štýl života v ich krajinách. Dôležité je, aby sa nesnažili byť v jednom stáde - rovnakí. Súčasný Don Quijote by mal predstavovať seba, takého, aký je zo všetkými kladmi a záporami - to je cieľom nášho projektu. Kafkova predloha je prostriedkom k takémuto nášmu vyjadreniu, aby mladí ľudia poznali jeden druhého a navzájom svoje názory na svet. Divadlo vo východnej Európe bolo pred šiestnástimi rokmi veľmi politické a po revolúciách akoby stratilo pôdu pod nohami a akoby nemalo proti čomu bojovať. Avšak podľa mňa by mal byť tento boj nasmerovaný proti mechanizmu, ktoré nás v súčasnej Európe chcú navliecť do „rovnej uniformy“. Všetko si vieme kúpiť, všetko môžeme mať, o všetkom vo svete veľmi rýchlo vieme, ale v tom všetkom sa stráca človek ako jedinečná osobnosť. Myslím si, že nie je dôležité bojovať proti niečomu, ale za niečo - za nejakú ideu.

Niekedy sme bojovali proti komunizmu. Po revolúcii prišlo veľké nadšenie, ale dnes začína prevládať všeobecný názor, že zradzame ideály tejto revolúcie pre peniaze, kariéru, ... Ja si myslím, že to nie je tak, že je dôležité aby sa ľudia stretávali, vyjadrovali navzájom svoje názory a nie hľadali nejakého nepriateľa. Dôležitá je autentickosť týchto stretnutí a divadlo je miesto kde je to možné. V ňom môže vyniknúť názor každého jednotlivca.

Franz-Josef Witting - NEMECKO

Momentálne nevidím žiadneho Dona Quijota, pretože v divadle sa viac tvorcovia zaoberajú formou, ako tým, aby sa divadlom k niečomu vyjadrovali, respektíve proti niečomu bojovali. V západoeurópskych krajinách bolo dôležité obdobie v 70-tych rokoch. Poznám to z bývalej NDR, aj zo Slovenska a Čiech, pretože v tej dobe som tu bol často. Viem, že divadlo vtedy stálo proti politickému systému. Pre divákov, ale aj pre hercov, ktorí sa snažili svoje myšlienky vyjadriť prišlo po revolúciách v 90-tych rokoch obdobie prázdna, kedy ľudia nevedeli nájsť proti čomu bojovať. Našťastie teraz sa to zmenilo a situácia v divadle sa opäť stabilizovala. Želal by som si, aby niečo vzniklo a možno to bude práve naše predstavenie, ktoré sme začali skúšať v Nemecku, pokračujeme tu na Slovensku, na budúci týždeň to bude v Čechách. Spracovávame tému Gerta Hauptmana, spisovateľa žijúceho v Poľsku ale píšeuceho po nemecky. Jeho najznámejšia dráma bola DIE WEBBER, ktorá hovorí o chudobe. Práve túto tému chceme spracovať aj my, ale chceme ukázať chudobu súčasnej doby. Začneme s nácvikom teraz a o dva roky by mal byť projekt hotový.

Zhovárati sa MAŇO LACKO a MIŠO NOVODOMSKÝ (Newhouse)

„Divadlo vždy bolo a je elixír môjho života!“

Rozhovor s Klárou Roštárovou držiteľkou Ceny Jozefa Krónera za celoživotné dielo v oblasti hereckej tvorby v amatérskom divadle.

Ocenená Klára Roštárová

Pani Klára Roštárová sa narodila v roku 1922 a v divadle pôsobí od roku 1952. Účinkovala v dvadsiatich ôsmich divadelných inscenáciách v Divadelnom súbore Jána Chalupku v Brezne, tri razy hosťovala v Divadelnom súbore Daxner v Tisovci, natočila dvanásť filmov a niekoľko televíznych reklám. Jej najobľúbenejšou postavou bola postava Matky v inscenácii Ľuboslava Majeru - Hriech.

Aké pocity má čerstvá držiteľka ceny Jozefa Krónera, ktorá má tolko isto rokov ako Scénická Žatva?

Ťažko sa mi hovorí. Po prvé to bolo pre mňa prekvapenie, že som dostala také vysoké ocenenie pre amatérskeho herca. Teší ma to o to viac, že sama viem, že sa mi v divadle nie vždy darilo tak, ako by som sama chcela. Dôležité je, že som vždy mala optimizmus a preto som pri divadle vydržala. Divadlo vždy bolo a je elixír môjho života.

Kto by mal podľa vás byť nový hrdina novej doby, novodobej drámy?

Mal by to byť hrdina bojujúci za dobré medziľudské vzťahy, ktoré sú v súčasnosti veľmi narušené. Zanikajú dobré priateľstvá. V rodinách chýba viac lásky a tolerancie. Žiaľ aj v rodinách si každý drží akoby svoju pravdu. Takú pravú úprimnosť som zažila snáď len v rodinách Slovákov žijúcich vo Vojvodine. Horšie to už bolo v rodinách medzi Slovákami v Maďarsku. Dnes mnohí snívajú o Amerike, ale tí, ktorí mali to šťastie dostať sa tam do rodiny, vedia, že tam je to so vzťahmi najhoršie. Nový hrdina by teda mal bojovať za zlepšenie vzťahov ako takých.

Ktorá z postáv, ktoré ste stvárnilí vám najviac utkvela v pamäti a prečo?

Najradšej si spomínam na Zuzu z Tajovského „Hriechu“, ktorú režíroval Ľubo Majera z Vojvodiny. Neviem nakoľko upravil Tajovského text, ale každé slovo naplnil zmyslom. Naštudovanie hry bolo náročné, ale o to silnejší bol zážitok z jej realizácie. Dôležité pri tvorbe každej inscenácie je vážiť si v kolektíve jeden druhého, či už je to mladý alebo starý.

Čomu vďačíte, že ste napriek svojmu vysokému veku veľmi vitálna?

Možno, že je to dané aj geneticky, lebo rodina z matkinej strany sa dožívala okolo 90 rokov. Nikdy som si o sebe nemyslela veľa - vždy som bola nohami na zemi. Snažím sa byť stále pokojná aj keď nie vždy sa to dá. Mala som možno aj šťastie na dobrých ľuďoch, s ktorými som spolupracovala v divadle. Od Ľuba Majeru až po Mariana Lacku, ktorí vedia pri nácviku navodiť v kolektíve dobrú atmosféru. Tak ako aj Jožko Króner dokázal premeniť poľnú trávu nielen na svetskú slávu, ale aj na rozkvitnutú lúku a preto som veľmi šťastná, že som dostala cenu, ktorá nesie práve jeho meno.

MAŇO LACKO a MICHAL NOVODOMSKÝ (Newhouse)

Festivalová nálada v meste

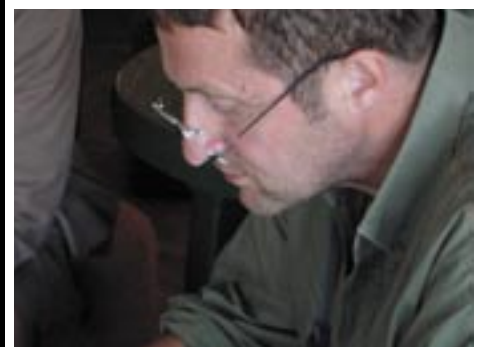
Festivalová TeleVízia

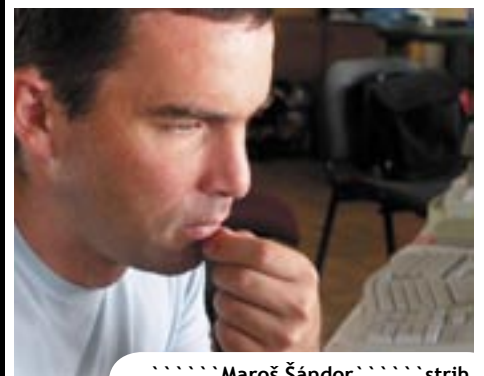
```````` Dušan Vicen ```````` režia

```` Vlado Janček ```` redaktor a scenárista

```````` Vít Bednárík ```````` redaktor

```````` Maroš Šándor ```````` strih

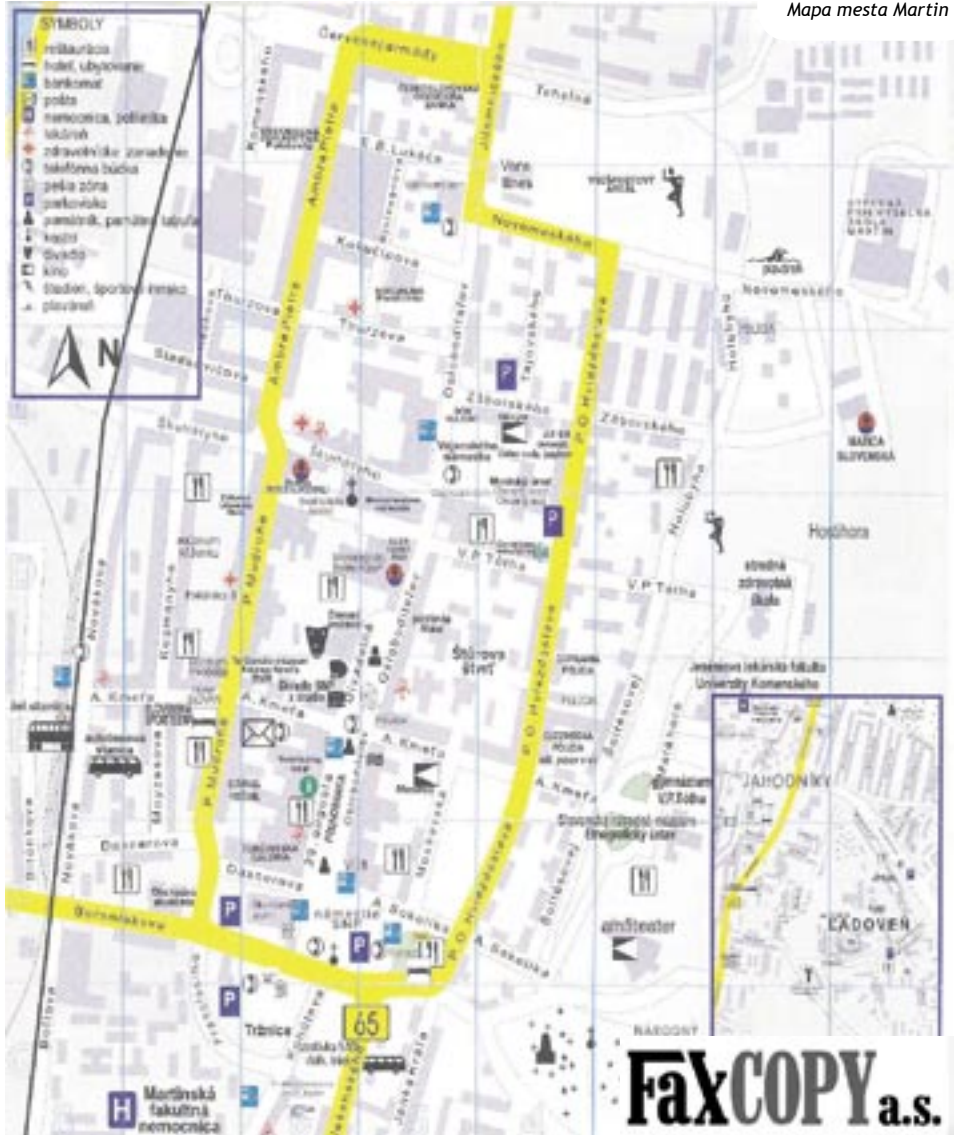

Maňo Lacko a Michal Ditte

UTOROK 30. 8. 2005

- 15.30 Námestie
Recesistický vláčik s dychovou hudbou Turčianka
- 16.00 Kino DO Strojár
Slávnostné otvorenie Scénickej žatvy
- 16.30 Kino DO Strojár
DVADELNÝ SÚBOR J. CHALUPKU MESTA BREZNO
Jozef Gregor - Tajovský: Nový život
Réžia: Ján Sládeček a.h.
- 16.30 Námestie
Sympóziu Edisonova žiarovka, predstavenie vynálezcov a recesistov
Moderuje: Rast'o Piško
- 17.00 Námestie
Prvé slovenské motorové divadlo a Dixiland (koncert, alegorické vozy a výstava divadelných kulís)
- 20.30 Štúdio SKD
DVADELNÝ KLUB TISOVEC - DIVADLO HLOD
Július Barč - Ivan: Dvaja
Réžia: Lucia Repašská
- 22.00 DO Strojár
Vernisáž výstavy Divadelné revy
- 22.30 Festivalový stan
DVADELNÝ SÚBOR LUNETRDLO, PARTIZÁNSKA LUPČA
Jaroslav Janiček s použitím veršov C. V. Catulu:
Poetický labyrint
Réžia: Jaroslav Janiček
- 23.30 Festivalový stan
Divadelná zábava až do rána - DJ Lupt'o tancovačka show

Mapa mesta Martin

STREDA 31. 8. 2005

- 10.00 DO Strojár
Rozborový seminár, vzdelávací cyklus EDUART a prednášky
- 13.00 Štúdio SKD
DIVADLO VHV, KOVAČICA, SRBSKO A ČIERNA HORA
Slawomir Mrozek: Stroskotanci
Réžia: Milan Matijević
- 15.30 Kino DO Strojár
DDS LANO PRI ZUŠ J. KRESÁNKA, BRATISLAVA
Dušan Taragel - Jozef "Danglár" Gertli - Alexandra Skořepová: Deň otvorených dverí v ústave pre neposlušné deti profesora Samojeda
Réžia: Alexandra Skořepová
- 15.30 Námestie
Otvorenie zatevného festivalového dožinkového jarmoku
- 16.00 Námestie
Koncert: Rómska kapela Romana Končeka, Peter Vašek
Tanec: Break dance
- 18.00 Štúdio SKD
DVADELNÝ PROJEKT NEMECKO-POLSKO-ČESKÝ
Za dverami (na motívy denníkov Franza Kafku)
Réžia: Michal Nocon
- 22.00 DO Strojár - aréna
DVADELNÝ SÚBOR G. F. BELOPOTOCKÉHO PRI DK, LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ
Nikolaj Kolaďa: Murlin Munro
Réžia: Ján Kuráň
- 22.00 Štúdio SKD
FABULA RASA 2005 - maratónska prezentácia projektu mladej slovenskej drámy
- 23.00 Festivalový stan
Divadelná zábava až do rána - DJ Lupt'o tancovačka show